

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno „ 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu „ 40

Cene inseratov:
Enostopenjska petstena vrsta mali
oglas po Din 1-50 in Din 2-
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din 2-50, posilna itd.
po Din 4-
Pri večjem naročilu popust
Izhaja vsak dan izveniš
ponedeljka in dneva za praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprav. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011. marajev. 7563, praška in dunaj. 24.797.

V. katoliški shod v Ljubljani.

Slovesnosti v nedeljo.

Sreča in ponos katoliškega kristjana.

(Govor dr. Janka Brejca na manifestacijskem zborovanju v nedeljo, 26. avgusta.)

Prevzvišena in presvitla gospoda!
Slavni zbor!

V dnevih desetletnice zadnjega slov.-hrv. katol. shoda se je narod slovenski zopet zbral v svoji prestolici, da zopet povdari svoje katoliško prepričanje in se navduši za nadaljne morda težke borbe, ki nas katoličane še čakajo.

Kratka je doba desetih let v človeškem življenju, v zgodovini človeštva pa pomenja komaj kaj več kakor trenotek. In vendar smo v tej kratki dobi doživeli dogodke, ki so v materijalnem in idejnem oziru svet pretresle v njegovih temeljih. Bili smo priče ene največjih katastrof, kar jih zgodovina človeštva pozna, morda največje od vesoljnega potopa; bili smo priče i duševnega prevrata, podobnega onemu, ki ga je ob svojem nastopu povzročilo krščanstvo v cerkvi in filozofiji starega sveta.

Troje najmočnejših carstev — eno katoliško, eno protestantsko in eno pravoslavno — je odnesel vihar svetovne vojne. Propadlo je carstvo brezbožnega materijalizma, ki je učil, da Boga ni, da je svet sam sebi Bog, da ni nikomur podložen in nikomur odgovoren, in da je vzvišanje edini cilj in vsaj glavni cilj in namen človeku. Ogromni napredek v materijalni kulturi in sijajne iznajdbe na polju tehničnih ved so rodile tisti samozavestni napačni in tisto nebrzdano poželenje po moči in bogastvu, ki je ljudi uprav poživilo in v svojih zadnjih logičnih posledicah moralo voditi do splošnega pokolja. Ko pa se je zapeljani človeški rod kopal v morju svoje lastne krvi, ga je vladajoča brezbožna modrost malodušno pustila na cedilu, in ni imela nanj druge tolažbe kakor meglene obljube svojega otroka socializma, ki se je širokoustil, da bo sedaj on svet odrešil. Toda tudi socializem praktične življenske preizkušnje ni prestal: kakor so našle pred sto leti Napoleonove internacionalne armade, tako je tudi Marksov internacionalni socializem v širokih ruskih stepah našel svoj neslavni grob; izgubil je bitko definitivno in njegovo pregrupiranje v II., III., itd. internacionalno le potrjuje njegov idejni poraz. Socialistično laži-mesijanstvo je razkrinkano.

Tako stoji danes brezverstvo razgaljeno pred nami brez idejsmernih, ki bi mogle človeštvo voditi iz gmotne bede in duševnega obupa.

Samo stavba, zgrajena od Kristusa na skalo, stoji neomajana in neokrnjena sredi teh razvalin, samo drevesu, ki je poglalo iz gorčičnega zrna, vsejanega od Kristusa, viharji svetovne vojne in povojnih revolucij niso mogli do živga; očistili so ga samo suhih vej, da bo moglo teh bohotneje pogostati novo življenje iz njega.

Med gromom in bliskom je Bog dal 10 božjih zapovedi na gori sinajski; gromenje topov jih je poklicalo človeštvo zopet v spo-min. Kršč. in kat. ime prihaja zopet do veljave in časti. Obmolknili so, ki so še pred 10 leti podili krščanstvo v katakombe; obmolknili, ki so ga sramotili s psovko mračnjaštva in nazadnjaštva, kulturne manjvrednosti in socialne nesposobnosti. In že se množijo glasovi celo iz nasprotnih tabo-rov, da je katoliška Cerkev edina na trdna točka sredi valovanja današnjih dni in da ona edina

otima človeštvo od propada z živim krščanstvom, nudeč mu kulturo srca, brez katere pride človek tja, kakor veli sveto pismo: Prisposobili so se neumnim živalim in so poginili na lastnem gnoju. In če je še do včeraj veljalo načelo modernega radikalizma, da se resnica neha, kjer se katoličanstvo začne, zahteva danes Foerster, ki je bil pred leti hud sovražnik katoliške Cerkev, več pravičnosti napram njej, drugi protestantski veljak (Harden) pa zavzeto vsklika: Cela katoliška literatura živi v Nemčiji in mi protestantje ne vemo nič o njej!

Danes se že priznavajo zasluge kat. Cerkev na vseh poljih človeške kulture; priznava se, da je krščanstvo kulturna sila prve vrste; da je kat. Cerkev prava vzgojiteljica narodov, ki jim še danes v svojih misijonih prinaša blagodat civilizacije; da je kat. Cerkev tedaj, ko je svet v barbarstvu tonil, otela po samostanih skoro vse dokumente klasične literature, po cerkvah pa ohranila in odgojila večne monumente umetnosti, kakor nobena država in nobeno carstvo; priznava se z eno besedo, da je kat. Cerkev nositeljica kulture, znanosti in umetnosti v sedanjosti in preteklosti. Tako se nevednost vedno bolj umika spoznanju in priznanju, z ignoranco pa pada vedno bolj tudi intol-leranca.

Tudi na socialnem polju brezverski materijalizem brez upa zmaga tekmuje s krščansko idejo človeškega dostojanstva, bogopodobnosti človeka in božje zapovedi o ljubezni do bližnjega. Že davno predno se je moderni socializem rodil, je kat. Cerkev že socialno delovala, kajti skrb za socialno blaginjo je bistven del krščanstva. Zato je kat. Cerkev kakor do-bra mati vedno skrbela tudi za zboljšanje socialnega in gospodarskega položaja ljudstva, kajti videla je v tem prizadevanju o Boga ukazana dela krščanske ljubezni in usmiljenja. Kat. Cerkev je bila vsekdar pribežališče vsem zatiranim in trpečim, zaščitnica revežev, vdov in sirot. Nikdar se ni toliko storilo za reveže kakor v temnem srednjem veku. Kat. Cerkev je z neštetiimi socialnimi in dobrodelnimi društvi in napravami odvzela želo socialni bedi. Od zibelci pa do groba je ni bede, ki bi je cerkev ne bila skušala omiliti po kaki verski organizaciji. Cerkev je tudi započela gigantsko borbo proti suženjstvu in ni odnehala, dokler ni izvojevala človeških pravic vsemu človeštvu. Cerkev vedno pobijala oduševstvo in vse vrste nemorale.

Ker je Cerkev po svojem poklicu mati onih, o katerih je rekel Zvolčar: množica se mi smili; ker je mati trpečih, delovnih, v potu obraza služočih svoj kruh, zato se izmed vseh veroizpovedanj ona najbolj in najuspešneje zavzema za delavstvo; kar ona zahteva zanj, to zahteva z božjo avtoriteto ne kot milost, ampak kot naravno pravo delavstva. In pri tem Cerkev ne pozna nobene demagogije, kajti njene zapovedi: ne kradi — ne pozeži svojega bližnjega blaga — in ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe: te zapovedi veljajo enakomerno za vse, ne samo za delavca ampak tudi za kapitalista, enako za reveža kakor za bogatina! Dober vzgled in praktični vpliv sv. Frančiška Asiškega ali pa sv. Elizabete pa je v borbi proti kapitalistično-mamonističnemu mišljenju ne-skončno več zalegal kakor nauki kakega Karla Marksa o kapitalizmu, kakor socia-listična teorija o proletariatu, ali pa tolaž-ba s prelestno bodočnostjo social.-komu-nistične države, ki je med ljudmi nemogoča.

Slavni zbor!

Tako vrši kat. Cerkev na vseh poljih človeškega življenja svoje božje poslanstvo

po svojih zakonih, popolnoma samostojno in neodvisno od svetnih struj in stremenj. S svetnimi oblastmi si iskreno želi prijateljstva in lojalnega sodelovanja v skupnem delokrogu, ne da bi se v svojem lastnem delokrogu podajala v odvisnost od njih. Res je bila tuintam tudi doba, ko so se kaki služabniki cerkve preveč udingali grofu, kralju ali cesarju, toda Bog je skrbel za to in jih je spokoril, cerkev pa se je očistila vselej dvignila vse višje, in oblastniki, ki so mislili, da jo je mogoče v dekle ponižati, so vselej znova morali spoznati, da je k. t. Cerkev božje delo, ki ga človeška roka more sicer trenutno gaziti in teptati, nikdar in nikoli pa trajno za-sužniti.

Tako lahko s ponosom ugotovimo, da je kat. Cerkev vsako dobo sramotenja in omalovaževanja zmagovito prestala in da so osramočeni ostali vselej le njeni klevečniki. Zato se nam katoličanom ni treba skrivati pred nikomur; z dvignjeno glavo in samo-zavestno smemo stopati med svet kot otroci luči, ki je sovražnica zmote in teme.

Slavni zbor!

Več duše, več veselja, tako bridko vzdihla današnji sam v sebi razdvojeni svet. Kev je vedno pobijala oduševstvo in vse selja pravega? Ali mar zemlja več ne rodi? Ali ni več kruha zadosti za vse? Odkod ta nesrečnost človeštva? Ta ni od Boga narejena, je od človeške zlobe rojena. Sroče ni? Harmonije ni v srcih, od Boga odtrganih! Harmonije ni, ki je ne da nihče drugi kakor večni božji zakoni, ki vežejo ministra prav tako kakor hlapca. Svet je harmonijo, zvezo z Bogom in njegovimi zakoni pretrgal, kuje nove naredbe in za-kone, ki pa ne drže, ker niso kovani na naklu božjem, na katerega udarja »ver-bum Domini tamquam malleus« (Boga abe-seda kot klado). Mi katoličani vemo, odkod vsa nesreča in nezadovoljnost. Zato jo bomo pa odpravili s tem, da popravimo se-be, če smo napačni, in da zahtevamo potem obračun tudi z vsakim, ki dela krivico ali ki bi nam hotel vladati brez Boga in zoper Boga. Tako hočemo i v privatnem i v javnem življenju vzpostaviti in zopet oživiti harmonijo srecz Bogom, in ta je: pravičnost zakonov, pravičnost dejanj, poštenost in ljubezen!

Slavni zbor!

Preteklost Cerkev zasluži, da smo po-nosni nanjo. Kat. Cerkev je videla začetek vseh vladavin in verskih ustanov, kar jih je še na svetu, in bo tudi konec vseh videla. Ona ne bo propadla, kajti zagotovljeno ji je po njenem božjem ustanoviteljstvu življenje do konca dni. Kolikokrat so ji že napovedovali pogin razni veliki, mali, pa tudi prav pri-ljivki Antikristi v svojem bolnem sovraštvu, toda oni so umrli in zapadli pozablje-nju, Cerkev pa živi in stoji trdno kakor hrast, ki ga mali zajedavec ne omaje. Kat. Cerkev kljub svoji častiljivi starosti ni star spomenik za muzej, kamor so jo že pehali brezverci, ampak živo drevo, žuboreč stu-denec iz večnosti v večnost. Kaka tolažba, kaka sreča, kak ponos za nas, da smo take matere sinovi! Zato se je pa le trdno okle-nimo, še trdnjše kakor doslej. Zato ji ob-ljubimo, da jo hočemo vsikdar z vsem sr-cem ljubiti, njena prava pa braniti z ono vztrajnostjo, odločnostjo in ljubeznijo, ki vse žrtvuje, vse pretrpi in vse premaga! V tem svečanem tre-notku ji ponovimo prisego neomaj-ne zvestobe do groba. Geslov. Očeta: fides intrepida — ne-vstrašena vera — pa boditudi naše geslo zdaj in vselej — ta-ko nam Bog pomagaj!

Versko-nravna vzgoja — cilj katoliškega shoda.

(Govor dr. Jos. Leskovarja na mani-festacijskem zborovanju v nedeljo, dne 26. avgusta.)

Katoličani!

Govoriti hočem o cilju V. slovenskega katoliškega shoda. Ta cilj je: Verskonravna obnova slovenskega ljudstva.

Slovensko ljudstvo slovi po svoji veri in pobožnosti in tudi današnji shod, ko manifestira slovensko ljudstvo za vero svojih očetov tako slovesno, kakor še nikdar po-prej, nam dokazuje, da je verno in da hoče verno ostati. Toda taka manifestacija naj bo še tako sijajna — ne zadostuje. Potrebno je, da se slovensko ljudstvo tudi v svojem življenju dejansko udejstvuje kot versko-nravno ljudstvo, t. j. da je njegovo vsak-danje življenje v skladu z versko-nravnimi načeli.

Ako opazujemo udejstvovanje našega ljudstva v vsakdanjem življenju, moramo na žalost priznati, da je svetovna vojna, kakor druge narode tudi naš narod vključ vsem njegovim vrlinam oddaljila od versko-nravnih načel.

Svetovna vojna je tudi med slovenskim ljudstvom zrahljala ono družabno podlago, ki je predpogoj za vsak razvoj družabnega organizma, zrahljala je krščansko podlago in njene hčerke, versko-nravna načela: resnico, pravico, svobodo in ljubezen.

Hrepenenje po svetnem in grešnem uživanju in s tem v zvezi brezmejni pohlep po materijalnih sredstvih se vedno bolj razširja, s tem pa tudi brezobzirnost in trdosrčnost do gospodarsko slabijših slo-jev. A roko v roki s tem gineva pravo ve-selje do plodonosnega dela, narašča grda zavist in grešno poželenje po tuji lastnini. Na teh hibah boleha ves družabni orga-nizem.

Slovenski narod je majhen in slaboten v primeri z drugimi narodi. Svetovna vojna ga je povrh tega še nacionalno zdrobila, tako da je razdeljen na štiri različne države. Majhni in slabotni organizmi morejo v boju za obstoj vztrajati le, ako so zdravi in imajo v sebi one moči, ki jih usposablja-jo za boj z drugimi močnejšimi orga-nizmi. Ako se torej hoče slovensko ljudstvo ohraniti, mora predvsem gledati, da bo zdravo in da odstrani iz sebe kali onih bo-leznih, ki jih je svetovna vojna in splošna povojna psihoza raztresla v njegove vrste. To more doseči le, ako se povrne ne samo v svojem čustvovanju, ampak tudi v svo-jem udejstvovanju v vsakdanjem življenju nazaj k versko-nravnim načelom, ako se povrne nazaj h krščanski morali, nazaj k svojemu Bogu.

Katoliška cerkev je vedno pazljivo za-sledovala razvoj človeštva in nastopila je pravočasno, kadar je bila sila največja, kot učiteljica, kot voditeljica in kot rešiteljica človeštva. Zato moramo biti hvaležni našim duhovnim voditeljem, da so tudi v se-danjih težkih dnevih sklicali slovensko ljudstvo na V. katoliški shod, da bi se skupno posvetovali o smernicah, kako iz-vršiti versko-nravno obnovo.

Da najdemo pravo pot, bo predvsem upoštevati staro in vedno novo pravilo: gnothi savton — spoznaj samega sebe. Ako si sprasamo vest, vidimo, da je med slo-venskim ljudstvom samim največji sovraž-nik obnove, za katero stremimo, nezmerno uživanje alkoholnih pijač. Ta strast je na-ravnost rakrana na telesu slovenskega ljudstva, ki uniči vsako leto milijone in milijone narodnega premoženja, ki bi mo-ralo služiti za prehrano otrok in oslabilih žena. Razne telesne in duševne bolezni,

pijančevanje, surovost, razdor v družinah, zanemarjanje verskih dolžnosti, onečiščenje Bogu posvečenih dni, preklinjanje, izbruh sovražstva s svojimi eksclesi v pobojih, umorih in pretepih, ima tu svoj glavni vir. Zato boj alkoholizmu! — Pred seboj imamo mogočne versko-prosvetne in mladinske organizacije. Naj odidejo od katoliškega shoda domov z nalogo, da začnejo boj proti alkoholu najprej pri svojih članih in potem z mogočnim svojim vplivom pri svoji okolici. Uničenje nagnjenja k nezmernemu uživanju alkohola je predpogoj za versko-nravno obnovo.

Pri versko-nravnih obnovi bomo morali začeti pri temelju človeške družbe, t. j. pri rodbini. Razmerje med možem in ženo, med starši do otrok in otrok do staršev mora odgovarjati božjim in cerkvenim zapovedim. Predpogoj za to je, da pripozna tudi država zakramental. znatnejš. zakona; in k temu spada nerazdružljivost enkrat sklenjene zakonske zveze. V rodbini se polagajo v nežna otročja srca temelji za poznejše življenje. V rodbini se vzgajajo skrbne matere, skrbni očetje. Šola in življenje ne more te vzgoje nikdar in nikjer nadomestiti. Kakršne so matere, takšna je vzgoja, taki so otroci. Jabolko ne pade daleč od jablane. Zato moramo svojo skrb posvetiti svetosti zakona, prepovedi rodbinskega življenja na krščanski podlagi.

Ne moremo pa trpeti, da bi se seme, ki se vseje v nežno srce v krščanski rodbini, pozneje uničilo v nekrščanski šoli. Zato mora biti naša druga zahteva: Za

naše dobre verske stroke verska šola.

Krščanska načela se pa morajo udeležiti tudi v celotni državni upravi in v politiki. Morala, ki se je poslužujejo naši državni krmiljarji, ne more biti druga, kakor je morala, ki naj velja za posameznika. Resnica, pravica, svoboda in ljubezen morajo biti vodilna načela državnih krmiljarjev tako proti državljanom, kakor tudi proti sosednjim državam.

Načela, ki jih zastopamo in kojih uresničenje zahtevamo, so večna. Dokler država vpoštevata ta večna načela, raste in se krepi na znotraj in na zunan. Ko pa ta načela opusti, začne propadati. Mi katoliški Slovenci smo gradili sedanjo državo, mi ljubimo to državo, in ker jo ljubimo, zahtevamo, da naša država priznava katoliški cerkvi v državi ono svobodo, ki jej gre iz njenih lastnih načel in ki jej je potrebna, da vrši svoj poklic in da dosega svoj namen. Kar mi zahtevamo, ni nič protidržavnega, ampak nasprotno. Čim bolj bodo po nas zastopana načela prošinjala celo državno upravo in široke mase ljudstva, tem boljše za državo.

Verskonravnna obnova v našem čustvanju in vsakdanjem življenju, verskonravnna obnova v javnem življenju, verskonravnna obnova celega slovenskega ljudstva, — to je cilj V. slovenskega katoliškega shoda.

Danes tu slovesno obečamo, da bomo čim prejšnjemu uresničenju tega cilja posvetili vse svoje moči in pri tem prosimo Boga, da bi nam to delo blagoslovil v duševni in telesni blagor našega ljudstva in v prospeh in razvit naše ljube domovine.

Slavnostni sprevid V. slovenskega katoliškega shoda.

Ljubljana, 26. avgusta.

Za našo belo Ljubljano, mesto mnogih kongresov, od katerih je eden za beležen v svetovni povestnici, je bil včerajšnji dan historični dan, ki ga bo še mnogo peres opisovalo. Kajti V. slovenski katoliški kongres je zbral včeraj v Ljubljani tolike množice, kakor jih še nikoli ni v svoji sredi videla. Pa tudi po zunanem sijaju, po pestrosti naših prelepih narodnih noš, blesku vojaških uniform, gosposki krasoti cerkvenih ornatov, tega tako tipičnega znaka fine, plemenite kulture rimsko-katoliške cerkve, po praznični odeji hiš, ki so bile vse v zastavah in okrašene s cvetlicami in zelenimi girlandami, po razpoloženju vseh, udeležencev in gledalcev, šviganju elegantnih avtomobilov in kočij — celo tramvajski vagoni so bili ovenčani — radostno-svečanem zvonjenju z vseh cerkva, belih toaletah ženstva, akuratih za to priliko nadetih mundurah vojaštva, klaku in fraku ter smokingu predstavnikov oblasti, po veseli igri množice najrazličnejših godb in fanfar, grmenju topov, rdečih orlovskih srcah in belih orliških blazah, po vsej tej divno ubrani harmoniji barv in zvokov ter svečanostnega razpoloženja, nad katero je razlilo nebo vso svojo svetlobo — je Ljubljana nudila sliko, ki je ne pozabijo rodovi, ki so jo gledali in jo izročili svojim potomcem.

V osredju te slike zastopnik najvišjega cerkvenega oblastnika, papeža, apostolski nuncij, in najvišji predstavnik posvetne oblasti, kralj — simbol bogohotene prijateljske zveze med Cezarjem in Pontifeksom, okrog njih oblasti in ljudstvo, ki sta danes res mislila in čutila eno: kako je največja zahteva našega časa verski prepoved in poglobljenje individualnega in družabnega življenja po moralnih normah krščanstva. O tem bo pisal filozof, moralist, zgodovinar; oko našega poročevalca, ki hoče podati samo blede sliko zunanjega vtisa vsega tega, se je ustavilo na očarujoči lepoti vijolično-moarčevega, semintja zmerno s težkim zlatom poživljenega ornata nuncijskega, kojega nastop je kazal vso tisto grandezzo rimskega cerkvenega dostojanstvenika, ki je obenem ljubezniva in razodeva skozi dolge vekove podedovano, izčiščeno in do viška vzgojeno poduhovljeno kulturo. In nato se obrača pozornost na sijaj generalske uniforme kraljeve in njegovih spremljevalcev, ki se s svojimi temnimi toni kakor nalašč prilaga dostojanstveni resnosti momenta. Okroža ju pa dvojen venec: notranji iz salonu primernih odel zastopnikov tujih držav, ministrov, naših civilnih oblastnikov, zunanji iz narodnih noš naših žena in deklet, kjer ljubka lepota in zdravje obraza, vitkost postave in gracioznost nastopa tekmuje z barvami obleke, ki so posnete po pestrosti naših livad, njih zdravem razkošju in prosočnosti. To je zdrav rod, vzklíkneš ob tem pogledu, bujnega krepkega fizičnega življenja poln in vesel, obenem pa navdušen za največje duhovne vrednote, napreden v najplemenitejšem pomenu besede! In kakor vitka drevesa se dvigajo iznad te množice barv zastave naših organizacij z najrazličnejšimi emblemi, mnoge iz njih izdelane po načrtih umetnika, ene v stilu

težkih starih bander, druge večinoma orlovske — in teh je vedno več — v slogu rimske standarte in veksila zmago-slavnih legijonov.

Red, ki je sam po sebi vzoren, vzdržujejo naši policisti in orožništvo, ki so pa bolj v izpopolnitev zunanega sijaja, tudi oni seveda vsi v paradi, katera izstopa najbolj pri njihovem častništvu, kojih rmene vrvice od ramen okoli prsi nehoti vežejo sedanost s prelostjo. Vmes oficirji naše pehote; — zlate epote, službeni jermeni, modra široka čez-prsna pasova na kralju in knezu Arzenu, violetni ornat mnogostevilnega episkopata, sijajna nuncijska mitra, kakor jih vidimo na slikah Albrehta Dürerja, vse se zliva v eno prelesto soglasje in povzdiguje lepoto tega dne nad vse, kar smo doslej v Ljubljani lepega doživeli.

Iz te mase se razvije sprevid, v katerem je korakalo od 25—30.000 udeležencev, špalir pa tvori po ulicah najmanj trikrat toliko ljudstva.

ZGODNJE JUTRANJE URE.

Že jutraj na vse zgodaj je kazala Ljubljana jako živo sliko. Navadno tihe in mirne ulice, po katerih ob navadnih dneh le samotno odmeva korak zgodnjega cerkvenega obiskovalca ali pa nagli ropot mesarskega vozička, so bile včeraj polne številnega ljubljanskega in še številnejšega kmetskega sveta, ki je prihitel od vseh strani v slovensko prestolico Ljubljano, da manifestira za svoje versko prepričanje. Ljubljanska okolica je bila vsa izpremenjena. Kjer srečuješ ob navadnih dneh le mlebarske vozičke in na delo hitoč ljudi, tam so se vile danes dolge procesije praznično oblečenega ljudstva proti mestu. Pozdravljali so jih mogočni topovski strelji z ljubljanskega Gradu in ubrano zvonjenje z vseh ljubljanskih cerkva. Ljudje so prihajali večinoma peš, oni iz oddaljenejših krajev tudi na bogato z zelenjem ozaljšanih vozovih, ki so jih pa zapustili že daleč pred mestom, a vsi lepo strnjeni in v najlepšem redu, vas za vasjo, fara za faro, občina za občino. Vsi ti potočki in potoki pa so se združevali na glavnih cestah v mogočno ljudsko reko, ki se je večinoma pod vodstvom svojih duhovnih pastirjev zbirala na po načrtu jim odkazana zbirališča.

ZAČETEK SPREVIDA.

Nekaj minut pred polosmo uro se je začel premikati veličastni sprevid izpred opernega gledališča.

Na čelu sprevida so korakali fanfaristi. Mogočno so odmevali glasovi rogov v prijetno hladno jutro. Na levi in desni vseh cest, kjer se je premikal sprevid, je željno pričakovala tisočglava množica prihoda sprevida. Ko so se začeli prvi glasovi rogovja in je oznanil topovski strel, da se je sprevid pričel, je priklopela ljudska radovednost do vrhunca. Nepregledna množica je pozdravila prve jezdec v gromovitih živijo-klici. »Živela Slovenija!«, »Živela Ljubljana!« — je odmevalo iz vzorno urejenih vrst sprevida.

Trobentačem so sledili jezdec, ki so nosili krasno okižene zastave: Ena dape-

ška — ena državna. Kakor nas uči sveto pismo: Bogu, kar je božjega, vladarju, kar je vladarjevega. Naše politično ujedinjenje pa so predstavljale slovenska, hrvaška in srbska zastava — druga poleg druge enakopravne, simbol bratske ljubezni in sloge, ki naj bi zavladala med nami po naukih evangelijskih mesto žalostnega razdora domačega prepira.

GOSTJE.

Simbolom cerkvene, državne in narodne moči so sledili številni gostje iz tujih držav, ki so prišli pozdravit našo versko manifestacijo. Splošno pozornost so vzbujali westfalski Slovenci v svojih ličnih rudarskih, pri nas precej neznanih uniformah. Trdi obrazi, polni energije, pristna slovenska delavska kri. Korakajo počasi, odločno, pod vodstvom svojega dušnega pastirja preč. g. Tensunderna, trdega Nemca, ki ga je pa nagnila verska gorečnost, da se je naučil slovenskega jezika v govoru in pisavi tako, da bi bil lahko vzor mnogim našim domačinom!

Za gosti iz tujih držav jezdi slovenski fantje v narodnih nošah. Jezdi večina težke konje, prosto, brez sedla. Mirno in dostojanstveno stopajo živali, moško in ponosno jih vodijo močne roke krepkih jezdecov. So pač nekdanj dobro vedeli gospodje, kje jim je treba iskati težkih dragoncev.

ORGANIZACIJE SKSZ.

Za jezdec se pojavi velika skupina zastav katoliških organizacij, združenih v Slovenski krščanski socialni zvezi. Za zastavami dolga vrsta mož, neznatnih in priprostitih na videz, toda kakšno ogromno delo in kakšno velikansko silo predstavljajo ti skromni ljudje! Tu vidimo stare, v težkih bojih osivele soustanovitelje slovenskega katoliškega pokreta, vidimo čvrste može, njihove učence, ki so z neupogljivo voljo in železno energijo z mučnim podrobnim delom ustvarjali organizacijo za organizacijo, eno versko, drugo gospodarsko, eno prosvetno, drugo socialno, eno združniško, drugo karitativno. In med njimi so pomešani najmlajši naši aktivni bojovníki, ki grade smoteno dalje mogočno stavbo po globoko zamišljenem načrtu, ki ga je bil zamislil veliki duh pokojnega Kreka. Če bi živel še on, bi bil korakal včeraj med temi možmi, tih in skromen.

SLOVENSKI PARLAMENTARCI.

Lepa skupina malih, belo oblečenih deklet s slovenskimi zastavicami v roki koraka po zvokih godbe Mladinskega doma pred skupino slovenskih parlamentarcev. Skupina vzbuja splošno pozornost. »Vidiš, ta-le mali, to je Gostinčar, oni dolgi, suhi, to je Sušnik, oni veliki z dolgimi brkami, to je pa Brodar, gorenjski kmet« — tako radovedni ljubljanski svet spoznava parlamentarni zastop katoliškega slovenskega ljudstva in prešeta druga za drugim. »Kje pa je Korošec, Korošec, ali ga ni?« — »Ta je pa tam-le, vidiš,« pravi sosed, »v tretji vrstici, in po kaže s prstom na — poslanca Škulja... Parlamentarno skupino zaključuje skupina dekčkov z zastavicami — sami bodoči parlamentarci, kakor je pripomnil znani ljubljanski »najdaljši jezik«.

SLOVENSKI ŽUPANI.

Parlamentarcem je sledila njihova najmočnejša opora slovenski župani. Ne vsi, samo njihov zastop. Večina županov je korakala s svojimi ljudmi v drugih oddelkih sprevida. Tudi Kmetška zveza, najtrdnjša in najzanesljivejša opora katoliške vere in slovenske narodne misli med nami, je bila zastopana le s častnim številom svojih krajevnih predstavnikov. Istotako tudi delavske strokovne organizacije, obrtniki in rokodelski pomočniki. Misel, vse te skupine združiti v harmonično celoto, je bila jako srečna: vsaj predstavljajo ravno slovenski kmet, slovenski obrtnik in slovenski delavec celokupno produktivno in življenjsko moč Slovenstva, ki ga na zunan neodvisno in svobodno zastopa neodvisni in svobodni slovenski župan.

NARODNE NOŠE.

Navdušeno je občinstvo pozdravljalo nepregledno vrsto — več stotin! — naših divnih narodnih noš. Pozdravnih klicov ni bilo ne konca ne kraja, tako je ta skupina zadivila naš pogled. Iz oken so sipali nanje roso-sveže cvetje, pozdravljali so jih z mahanjem z robel, z nepretrganimi živijo-klici, naše žene pa so odgovarjale z ubranim petjem, ki se je zlivalo z zvoki godbe in s pozdravi občinstva v en sam mogočen akord: Bog Te živi, slovensko dekle, Bog Te ohrani, slovenska žena in mati!

Vnanja slika skupine narodnih noš je presegala vsako naše pričakovanje. Pestrost barv, krasne in umetniško izdelane vezenine, lični koški s cvetlicami, tu in tam tudi stari častitljivi »cekar«, počasni in umerjeni koraki žena, kakor se spodobi za »mater županjo« in brhki stopi mladine, vse to je napravilo na gledalce neizbrisn vtis.

NAŠE DIJASTVO.

Najboljši odgovor na starokopitni otek »nazadnjaštva«, na katerem baje boleha krščanstvo in na njem temelječi svetovni nazor, je dala številna skupina slovenskega katoliškega izobraženstva. Starim »Daničarjem«, prvim učencem velikega vladike dr. Mahniča, je sledila dolga vrsta katoliških akademikov in njihovih starešin in še daljša vrsta srednješolcev. Sami mlad, veseli obrazi, žarečih oči in polni mladeniškega poleta in zanosa za sveto katoliško in slovensko stvar. Da tudi naši bogoslovci niso manjkali, je samoposebno umevno, toda ta skupina baje ne spada med akademike. Tako vsaj pravi »Slovenski Narod«. Zastopani so bili bogoslovci v lepem številu. Še je torej med nami dovolj inteligence, ki se ni odrekla ne svoji veri ne svojemu rodu in če se bo harmonično družila fizična moč slovenskega kmeta in delavca s prosveto in svoje delo plemenitila z vedo in kulturo, bo ostalo Slovenstvo nepremagljiva sila. Vera, delo in kultura — to je vse, to je naša moč.

KATOLIŠKO UČITELJSTVO.

S posebnim zadovoljstvom smo pozdravili v prosvetni skupini, kakor bi je na kratko imenovali, slovensko katoliško učiteljstvo. Še jih je lepo število, ki jih ni premamil in prevzel zli duh modernega napuha in ošabnosti, ampak ki z globokim razumevanjem slovenske versko - narodne bitnosti vcepljajo v nežna mlada srca ljubezen do vsega, kar je lepega in plemenitega med nami: zvestost do vere in ljubezen do svojega doma. Iz teh korenin poganja novo, sveže cvetje iz našega rodu nad katerim imajo svoje veselje krščanski starši in slovenski rod. Lepo cvetje pa ni brez trnja in trpljenja in iz kupe grenkobe mora piti slovensko katoliško učiteljstvo do dna. Naj mu bodo v tolažilno uteho in v mogočno bodrilo za bodočnost iskreni in presrečni pozdravi, ki jih je doživelo včeraj in zavedajo se naj, da slovensko katoliško ljudstvo ne bo zapustilo onih, ki so z njimi.

ORLL.

Naravnost veličasten in nad vse sijajen pa je bil nastop slovenskih katoliških telovadcev. Orlovske organizacije so včeraj pokazale svojo disciplino, svojo organizacijsko moč in svojo notranjo silo na zasluženega občudovanja in priznanja vreden način. Prileteli so v Ljubljano — nad 2000 jih je bilo v kroju — iz vseh krajev naše slovenske domovine. tam izpod Triglava in iz kršne Belokrajine, od mehkih savinjskih in konjskih gričev pa tja doli do bogatih ljutomerskih in ptujskih goric. Gorenjci, Dolenjci, Štajerci, vse to je stopalo pred nami pomešano, oddelek za oddelkom, zastava za zastavo, godba za godbo. Korakalo jih je mimo nas tisoč, in zopet tisoč in zopet tisoč, naravnost nepregledna vrsta. Korak strumen, postave vzravnane, pogled uprt naravnost, moško in odkrito. Sijajno združitev mladeniške čistosti in svežosti z zavednim verskim in narodnim prepričanjem. Vsak oddelek je hotel prekositi kar samega sebe, tako živo in navdušeno so korakale pred nami nepregledne orlovske vrste. Orlovska četa, rojena v zaničevanju, ne pozna danes nobenih zaprek več. Ona stopa na plan kot prva med prvimi.

Vseh orlovskih oddelkov žalibog ne moremo naštevati. Tudi ne vemo, kateremu bi dali venec. Naj omenimo le, da ga ni večjega kraja v Sloveniji, ki bi ne bil častno zastopan in ki bi se ne bil vzgledno potrudil delati časti častnemu orlovskemu imenu.

LAVANTINSKA ŠKOFLJA.

Organizacijam so sledili udeležniki katoliškega shoda iz lavantinske škofije, grupirani po dekanijah. Vsaka dekanija zopet v sebi grupirana po svojih verskih in prosvetnih organizacijah. Dekanije so si sledile po abecednem redu. Število udeležnikov iz vsake dekanije je bilo naravnost nepričakovano. Tu je stopalo v sprevidu jedro našega ljudstva: Kmetje, v priprostitih prazničnih oblekah, z nahrbtniki na ramah in s kljukastimi palicami v rokah. Upognjeni starci, zarjaveli od solnca in burje, poleg njih pa čvrsti in zastavni mladeniči in komaj šoli odrasla deca. Žene — vzor-žene našega kmečkega ljudstva, v priprostitih rutah, v rokah torbice in cekarje in molitvenik, dekleta pa šopek rož. Veselo in ubrano petje je prijetno razveseljevalo uho. Med njimi lepo z zelenjem okrašeni vozovi, vpreženi s težkimi, okroglozlatimi konji, ki so vozili pevce in pevke. Tako je sledila dekanija dekaniji, nepregledna vrsta, vsi ene misli in enega srca. Na čelu dekanij pa delavci in nesebični delavci našega verskega, gospodarskega in kulturnega polja, katerih imen zgodovina ne imenuje, zato pa živi spomin nanje v srcih poznih rodov in hvaležnost in ljubezen ljudstva jim je edina nagrada in plačilo na tem svetu.

Vrlim štajercem je sledila skupina kolesarjev, ki je otvorila drugi del

špveda. Vozili so počasi, a zelo spretno na svojih bogato okrašenih kolesih.

LJUBLJANSKI OBČINSKI SVETOVALCI

Za kolesarji je stopala mala skupina (urških in jeruzalemskih) romarjev, katerim so sledili ljubljanski občinski svetovalci. Dolga vrsta jih je, zavednih katoliških mož, kakor jih ljubljanski občinski zastopar še ni imel. Da, prav je povedal ljubljanski podžupan dr. Stanovnik na pozdravnem večeru: »To je plod prvih štirih katoliških shodov, da ima danes v slovenski Ljubljani tudi katoliški živelj svojo vplivno besedo.

ORLICE.

Mestnemu zastopu ljubljanskemu je sledila krasna skupina slovenskih Orlic, nič manj, če ne eše več, kot Orlov. Nepregledna vrsta jih je, in zopet se ponavlja stari prizor: Tisoč za tisočem, oddelek za oddekom, srenja za srenjo, katerim pospešujejo gibek korak žarki zvoki slovenskih koračnic. Ubrano petje iz njihovih vrst je znak veselja, deklislo - razposajenega, a discipliniranega razpoloženja. Krepka dekliska armada je vsem vzbudila čut občudovanja njene vzorne discipline in reda in vaje. Orlice so dokazale, da jim ne gre le za »šik« kroj in zgolj za parado, ampak da je njihovo delo resno in uspešno, tako na telovadsko-strokovnem, kakor tudi na npravnem polju. Orlice je občinstvo burno pozdravljalo in jih obsipavalo s cvetjem.

Defile spreveda pred kraljem Aleksandrom.

Točno ob napovedni uri se je pripeljal v avtomobilu kralj Aleksander na Trg kralja Petra, da si z balkona justične palače ogleda manifestacijski spreved V. katoliškega shoda. Vlada sta spremljala knez Arzen Karagjorgjevič in minister dvora Jankovič. Trg kralja Petra so krasili mlaji, justično očlaš so lepo okrasili, posebno balkon, s katerega si je kralj ogledoval slavnostni spreved. Stopnice, vodeče v I. nadstropje, so bile pogrnjene s preprogami, razpravna dvorana in sosedne sobe, namenjene za sprejem vladarja in njegovega spremstva, so bile okusno okrašene. Pred justično palačo so se zbirali odličnjaki, pričakujoč kralja Aleksandra. Kralja je pričakoval jugoslovanski episkopat, na čelu mu apostolski nuncij Pellegrinetti, ministrskega predsednika namestnik železniki minister dr. Velizar Jankovič, predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, poslanec dr. Korošec, ljubljanski konzularni zbor, veliki župan dr. Lukan s predstojniki uradov ljubljanske pokrajinske uprave, rektor ljubljanske univerze dr. Aleš Ušeničnik, vseučiliški profesorji, bivši predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejce, predsednik pripravljalnega odbora za V. katoliški shod univerzitetni profesor dr. Slavič, podžupan ljubljanski dr. Stanovnik, magistratni ravnatelj dr. Zaravnik, ljubljanski častniški zbor itd.

Pred justično palačo je pričakovala kralja Aleksandra častna vojaška četa z godbo, ki je zasvirala kraljevsko himno, ko se je pripeljal vladar.

Kralj je hitro stopil iz avtomobila in pristopil k velikemu županu dr. Lukanu, kateri je kralja pozdravil in mu predstavil predsednika pripravljalnega odbora dr. Slaviča, ki je pozdravil kralja v imenu pripravljalnega odbora poudarjajoč velik pomen prisotnosti Njegovega Veličanstva pri tej grandiozni versko-kulturni manifestaciji slovenskega naroda. Nato je predstavil posl. dr. Korošec kralju Aleksandru ljubljanskega podžupana dr. Stanovnika, ki je v imenu občinskega zastopa prestolnega mesta Ljubljane pozdravil kralja. Aleksander se je ljubljanskemu podžupanu pristrčno zahvalil in pristopil k apostolskemu nunciju Pellegrinetti, s katerim se je dalj časa razgovarjal. Nato

LJUBLJANSKA ŠKOFIJA.

Za Orlicami pa se je valil velikanski tok udeležnikov katoliškega shoda iz ljubljanske škofije. Kakor pri lavantinski, tako je tudi pri ljubljanski škofiji sledila dekanija dekaniji, razvrščena po abecednem redu. Vsaka dekanija pa zopet razvrščena za sebe po svojih organizacijah in kakor pri lavantinski tako so tudi pri ljubljanski škofiji stopali na čelu dekanij oni marljivi delavci, katerih blagega delovanja bogate plodove smo gledali in uživali danes z resnično duševno naslado in zadovoljstvom. Ali se bo kdaj našel kdo med nami, ki bo tem »neznanim« našim versko-narodnim delavcem — podeželski duhovščini — postavil že zdavnaj zasluženi spomenik kakor jih postavljajo sedaj po vojni.

MARIJINE DRUŽBE.

Naše poročilo pa ne bi bilo popolno, če ne bi še posebej pohvalno omenjali Marijinih družb, moških in ženskih. Njihova udeležba je bila ogromna in ravno njihova aktivnost za probujo verskega življenja je danes pokazala njihovo delovanje v najkrajši luči. Čast in slava jim!

Mi pa, ki smo imeli priložnost, veličastni spreved samo gledati, bličemo vsem udeležencem: Tudi mi smo bili z Vami in med Vami in složno bomo delali tudi v bodočnosti, da bo šesti katoliški shod še lepši in na notranji dobrinca še silnejši kakor sedanj. Kvišku srca in krepko naprej!

dvora Dragomir Jankovič in dr. Anton Korošec. Ko se prikaže na paviljonu Njega Veličanstvo kralj Aleksander, tedaj zavalovi pestra stotisočera množica, dvigajo se roke, čepice, mahljajo robi kralju v pozdrav in kakor bobneče valovanje morja zagrmí iz stotisočih grl: Živio kralj!

Kralj se je prijazno zahvaljeval in odzdravljaj, vedno iznova, veselja mu je sijal obraz, ko je videl pred seboj zbran slovenski narod, ne samo kake korporacije ali nekatere sloje naroda, narod slovenski, od mož zagorelih obraz v in preprostih kmečkih žen, ki kljubujoči soincu in vihri obdelujejo svojo skromno zemljo, od samozavestnega slovenskega delavca do najvišjih predstavnikov slovenske inteligence, vso veličastno organizacijo slovenskega naroda, prosvetno, cerkveno, telovadno, zares narod slovenski, ki je pokazal kako zna ceniti čast, ki mu jo je izkazal kralj s svojo prisotnostjo na V. katoliškem shodu slovenskega naroda.

Grobna tišina je nastala, ko je dal or-

lovski trebentač signal, da se začne sveta maša, ki jo je daroval apostolski nuncij. Mogočno se je pri daritvi sv. maše razleglo petje cerkvenega zbora, broječega okroglo 1300 pevcev in pevki, ki so zavzeli stopnišče pred cerkvijo; zastopanih je bilo 100 pevskih zborov. Zbor je vodil g. profesor Marko Bajuk. Tako veličastnega petja nismo še slišali. Kralj je petje ves čas občudoval. Tu se je pokazalo, kako visoko stopnjo zavzema pri nas pevska kultura.

Po sv. maši se pojavi na odru markantna osebnost provzvišenega škofa ljubljanskega dr. Jegliča, ki je glasno čital besedilo posvetitve slovenskega naroda presvetemu Srcu Jezusovemu, ki jo je množica za njim ponavljala. Ganljiv trenotek! Množica je zapela himno »Povsod Bog«, nakar je papežev nuncij podelil navzočim papežev blagoslov.

Po končanem cerkvenem opravilu je škof dr. Jeglič peljal apostolskega nuncija v zanj prirejen paviljon desno od oltarja.

Manifestacijsko zborovanje.

Ob 10. uri 20 minut je otvoril manifestacijsko zborovanje predsednik pripravljalnega odbora za V. katoliški shod, g. univ. profesor dr. Matija Slavič s sledečim nagovorom:

NAGOVOR DR. SLAVIČA.

Hvaljen Jezus!

S tem krščansko častitim pozdravom se je zaključil IV. kat. shod v Ljubljani pred 10 leti. S tem večno pomenljivim pozdravom odvarjam v imenu pripravljalnega odbora V. kat. shod.

Posebna čustva veselja v Gospodu in hvaležnosti do Boga prešinjajo v tem trenutku mojo dušo. Bogu bodi najprej izrečena spodobna zahvala, da nam je omogočil ta veličastni izraz našega verskega prepričanja in kulturnega stremjenja. S tem pa je združena obenem prošnja, da Bog Sv. Duh vodi naše govornike in referente, da bodo pravo zadeli in nas napolnili s svetim ognjem navdušenja za vse, kar je resnično, dobro, lepo in plemenito.

V imenu pripravljalnega odbora imam čast naznaniti, da je pripravljalni odbor določil za slavnostna zborovanja kot predsednika g. ministra n. r. dr. Franca Jankoviča, g. ministra n. r. Gostinčarja in g. naučitelja Štruklja, za podpredsednike oz. podpredsednico pa g. bivšega poverjenika Jana, g. Kopača in gospo dr. Maro Brejčev. Eno hrvatsko predsedniško mesto je blagovolil prevzeti prevz. dr. Šarić, nadškof sarajevski, podpredsedniško mesto msgr. Ferdinand Hrdij, apostolski administrator v Nišu.

V zmislu tega sklepa prosim g. dr. Jankoviča, da prevzame vodstvo manifestacijskega zborovanja!

NAGOVOR PREDSEDNIKA DR. JANKOVIČA.

Dr. Jankovič, burno pozdravljen, zavzame svoje mesto s sledečim nagovorom:

Vaše Veličanstvo! Presvitli in prevzvišeni gg. knezi, škofi in apostolski administratorji. Dragi narod. Sprejemam prečastno mesto predsednika V. kat. shoda, ki po svojem sijaju, po ogromnem številu udeležencev, po svojem globoko zamišljenem vspredu prekaša 4. kat. shod. Dal Bog, da bi tudi njegovi uspehi v današnjih resnih časih dosegli isti sad, da bi se naši značaj utrdili, naša vera poglobila, naša verska gorečnost rasla, povečala se naša ljubezen do slovenskega jezika in naše domovine, da bi našli uspešna pota in sredstva, boriti se proti rak ranam poveljnih razmer, proti nevarnosti, korupciji, egoizmu, alkoholizmu in nemoralnosti in s tem pripomoči k ozdravljenju našega ljubljanskega naroda. (Dolgotrajno odobravanje.)

Nato prečita predsednik naslednji

UDANOSTNI IZJAVI PAPEŽU IN VLADARJU.

Zbrani smo tu kot člani vesoljne katoliške cerkve, in kot Slovenci ter državljani skupne domovine S-Lov, Hrvatov in Slovencev. Zato se spominjamo v tem slovesnem trenutku obeh naših najvišjih oblasti na zemlji, Njegove Svetosti papeža Pija XI, čuvarja večnih resnic in krmarja ladje sv. P-ra, in Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra, predstavnika naše skupne domovine.

Ko izgovori predsednik ime sv. očeta Pija XI., zoriijo kliči: »Živijo sv. oče! Množica priredi papeževemu nunciju pristrčne ovacije, ki se obnove, ko prečita predsednik ime Nj. Vel. kralja Aleksandra.

POZDRAV NJ. VELIČANSTVU KRALJU.

Predsednik pozdravi Njegovo Veličanstvo kralja Aleksandra s sledečimi besedami:

Vaše Veličanstvo, prejasni kralj in vladar!

Štirikrat je bil doslej zbran slovenski narod na katoliškem shodu, da razpravlja o tem, kar mu je najsveže in kar sma-

tra za neobhodno potrebno za svojo častno in večno srečo, a do danes še nikdar ni imel ob taki priliki v svoji sredi svojega vladarja. Zato pa Vaše Veličanstvo, danes tem iskreneje pozdravljamo. Narod slovenski bo znal ceniti visoko čast, ki jo izkazuje Vaše Veličanstvo njegovemu idealnemu stremljenju s tem, da se osebno udeleži njegovega velikega praznika, ki uvaja veliko delo v prid in blagor naše ožje in širše domovine. Vaše Veličanstvo bodi prepričano, da imamo slovenski katoličani vedno pri vsem svojem delu pred očmi prav tako blaginjo celokupne države kakor blaginjo svoje ožje domovine. Zato pa sprejmi, Vaše Veličanstvo od nas najiskrenejšo zahvalo ter zagotovila naše odkritosrčne udanosti in globokega spoštovanja. Živelo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander, živel kraljevski dom, živel kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Zborovalci prirede kralju viharne, dolgotrajajoče ovacije. Njegovo Veličanstvo vstane in se zahvaljuje za pristrčne ovacije, vidno ginjen. Z gradu zagrmí top in godba zaigra Narodne himne. Ko zapoje mogočni zbor pevcev državno himno »Pravde Bog« in hrvatsko-slovensko himno »Lepa naša domovina«, se obnove ovacije kralju.

Predsednik dr. Jankovič nadaljuje: Sv. očeta, papeža Pija XI. smo prosili za apostolski blagoslov za V. kat. shod v Ljubljani. Dobili smo na to apostolsko pismo s tem-le besedilom: Državno tajništvo Njegove Svetosti. Štev. 21274.

V Vatikanu, dne 13. avgusta 1923.

Presveti in prečastiti gospod!

Sveti Oče je prečital Tvoje pismo od dne 27. julija t. l., v katerem obširno poročaš o bližnjem katoliškem shodu, ki se bo tam vršil, in predlagaš njegov spored.

Sveti Oče je z velikim veseljem spoznal, da se zadeve, ki se bodo ob tej priliki na zborovanjih obravnavale, silno važne in sedanjim časovnim razmeram zelo primerne.

Zato izreka Sveti Oče Tvojemu prizadevanju in njih, ki Te v tem podpirajo, vsestransko priznanje in Vam prosi od Boga potrebne pomoči, da bi shod srečno rodil najobilnejše zveličavne sadove. V poročtu nebeskih darov in v znak očetovske naklonjenosti podeljuje z ljubečim srcem Tebi in vsem udeležencem katoliškega shoda apostolski blagoslov.

Jaz pa uporabljam to priložnost, da Ti izrazim čustva mojega največjega spoštovanja, v katerih sem in radosten ostajam.

Tvoji Prevzvišenosti
preudani
Karl Gasparri m. p.

Presvetemu in prečastitemu gospodu gospodu Antonu B. Jegliču, škofu ljubljanskemu,

Ljubljana.

Gospod apostolski nuncij je pravkar dal apostolski blagoslov. Predlagam, da se odpošlje Nj. Svetosti papežu Piju XI. sledeča udanostna izjava:

»Slovenski narod, po razdejanju svetovne vojne privrati zopet zbran v ogromnih množicah na katoliškem shodu v Ljubljani, da si začrta smernice za svojo prenovitev na podlagi večnih načel krščanstva, izraža Vaši Svetosti čustva verne udanosti in sinovske ljubezni.«

Viharno odobravanje in vzklikanje »živijo sv. oče« in »živijo kralj« sledi tem predsednikovim besedam. Pevci zapoje papeško himno.

Predsednik pozdravi nato zastopnika ministrskega predsednika in celokupne vlade ministra dr. Velizarja Jankoviča (živio kliči) in predsednika narodne skupščine gosp. Ljuba Jovanoviča (živio kliči), zbrani episkopat in dr. Korošca, katerim prirede zborovalci ovacije. Ko se nato poslovi kralji in sede na avtomobil, mu mno-

Slovesnost na Kongresnem trgu.

Pet minut pred pol osmo uro se je začel spreved pomikati in zadnje vrste so prispele na Kongresni trg nekaj minut pred tretjo na deset. V vzornem redu so posamezne skupine zavzele določene prostore, narodne noše pred oltarjem, Orli in Orlice ob obeh straneh prostornega trga in v ozadju pred Filharmonijo, drugi so izpolnili sredino, in kar jih ni moglo obseči Kongresni trg, so zavzeli in izpolnili Zvezdo. Vsa ta velikanska množica, katere deli so ostali še na Marijinem trgu, je štela nad 100 tisoč ljudi.

Krasen je bil pogled na to stotisočero pestro množico, ki so jo obkrožale velikanke trobojnice na visokih drogovi, pod njimi pa so blestele v dveh vrstah slikovite društvene zastave, nad 180 po številu. Impozantno pročelje nunske cerkve, na katerem je žarela v bleščočih solnčnih žarkih krasna Groharjeva slika Srca Jezusovega.

je tvorilo zelo primerno ozadje. Pred njim je bil postavljen visok oder za celebranta, na obeh straneh pa dva lična paviljona in ob desni strani oder za predsedstvo slavnostnega zborovanja in za slavnostna govornika.

Kakor hitro so se zgrnile zadnje vrste na slavnostnem prostoru, je stopil na visoki oder apostolski nuncij msgr. Hermenegild Pellegrinetti z asistenco, od množice viharno pozdravljen, prostor pod odrom je pa zavzel episkopat z duhovščino. V tem trenutku se že zaslili iz daljave bučni glasovi. Kralj prihaja in množice ga pozdravljajo. Kralj izstopi iz avtomobila in se s spremstvom poda v paviljon na levi od oltarja. V njegovem spremstvu so bili knez Arzen Karagjorgjevič, namestnik ministrskega predsednika in zastopnik vlade minister dr. Velizar Jankovič, predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, minister

žica iznova priredi pristržne ovacije in godba zaigra državno himno. Istočasno se je odpeljal tudi apostolski nuncij, nakar se je nadaljevalo zborovanje.

Viharno pozdravljen stopi na govorniški oder slavnostni govornik dr. Janko Brejce, katerega govor prinašamo na uvodnem mestu kakor govor drugega govornika dr. J. Leskova. Zborovalci so obema govornikoma burno pritrjevali, govornika s frenetičnim aplavzom prekinjali. Žal, da vsa ogromna množica ni mogla razumeti govorov, dasi sta oba govornika krepko in razločno govorila in je bil govorniški oder opremljen z govorniško školjko, da bi se govori bolje slišali.

Predsednik se je nato zahvalil govornikom za pristržne in tehtne izvajanja ter je zaključil veličastno uspešno manifestacijsko zborovanje, nakar se je množica razšla.

OBED V SKOFIJSKI PALAČI.

Kralj se je od manifestacijskega zborovanja odpeljal na Bled, kjer ima še goste, romunskega kralja in prestolonaslednika. Vrhovne predstavnike cerkvene in svetne oblasti je povabil ljubljanski škof na obed. Pri obedu je škof dr. Jeglič nazdravil apostolskemu nunciju, predstavniku vlade ministru dr. Velizarju Jankoviću, predsedniku skupščine Ljubi Jovanoviću, velikemu županu dr. Lukanu in poveljniku dravske divizijske oblasti polkovniku Vučkoviću. Nadškof zagrebški dr. Bauer se je zahvalil visokemu gostitelju za izkazano gostoljubnost. Za njim je govoril dr. Velizar Janković, ki je nazdravil kralju in dejal, da je kralj s prireditvijo V. katoliškega shoda izredno zadovoljen in vesel, da je poudaril točnost, red in navdušeno razpoloženje ljudi in da tako veličastne manifestacije ni pričakoval. Naglasil je, da mora-

ta svetna in cerkvena oblast skupno srbeti za moralno vzgojo in izpolnjevanje moralnih dolžnosti, ter se zahvalil kot zastopnik Pašića in celokupne vlade za povabilo. Ljuba Jovanović, ki je prišel v Ljubljano s svojo hčerko Katarino, se je zahvalil za pozdrav in dejal, da je čutil kot predsednik narodne skupščine dolžnost, da se udeleži tega izrednega slavlja.

Nato se je zahvalil apostolski nuncij msgr. Pellegrinetti, ki je bil izredno dobre volje, ves vzradoščen nad sijajno uspešo manifestacije slovenskega naroda. Dejaj, da je to najlepši dan njegovega življenja, da bo poročal sv. očetu o udanosti in globoki vernosti Slovencev, o kateri se je prepričal na V. katoliškem shodu, ki je prvi katoliški shod v novi državi Jugoslaviji.

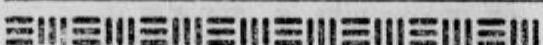
Veliki župan dr. Lukan je v svoji nazdravici dejal, kako potrebno je, da svetna in cerkvena oblast delujeta roko v roki in omenil tretjega važnega činitelja v državi, vojsko.

Polkovnik Vučković se je zahvalil škofu ljubljanskemu za pozdrav in dejal, da tudi on kot vojak ve, da izpolnjevanje verskih dolžnosti tudi ra vojske blagodejno upliva in da so ravno oni vojaki, ki so globokoverni, najbolj vestni.

Podžupan dr. Stanovnik je pozdravil cerkvene in civilne dostojanstvenike in Ljubo Jovanovića, povdarjajoč, da je on kot predsednik narodne skupščine najboljši zagovornik sporazuma, da se mnogo trudi za uveljavitev notranjepolitičnih razmer in za prijateljske odnošje med vsemi tremi narodi. Na kat. shodu se je lahko prepričal, da Slovenci niso samo čisti katoličani in udani sinovi sv. očetu, temveč tudi dobri državljani, ki žele zadovoljnost vseh treh narodov.

S pozivom k vztrajnemu delu za katoliška društva rokodelskih pomočnikov je zaključil kanonik g. Alojzij Stroj lepo uspešo zborovanje, ki je trajalo od 7. do skoro 10. ure zvečer.

Kot nadaljevanje nedeljskega zborovanja se bo danes, v ponedeljek ob 9. uri pričelo v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, obrtniško zborovanje, ki naj se ga vsi udeleženci katoliškega shoda, ki se zanimajo za rokodelski in obrtni stan, gotovo udeležijo.

Na kaj ne smem pozabiti

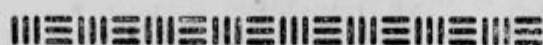
ko pridem na Katoliški shod v Ljubljano?

NA VSAK NAČIN

si moram ogledati pri »NOVI ZALOŽBI« (poleg nunske cerkve) ali v »JUGOSLOVANSKI KNJIGARNI« (poleg stolnice) PRVI ZVEZEK

Krekovih izbranih spisov

Da sem jo dobil v roke, bi jo bil že kupil in prebral. — (Cena vezani knjigi 56 Din, brošir. 45 Din.) To vsotico še pridenem k potnim stroškom!

Današnja zborovanja.

Ob 7. uri v stolnici cerkveni govor: Katoliška reforma src (dr. M. Opeka). Ob 7.30 v stolnici pontifikalna sveta maša (nadškof dr. A. Bauer). Razhod po pesmi »Povsod Boga«.

Ob 14.30 uri pobožnost Marijinih družb v stolnici (dr. T. Klinar). Ob 14.30 misijonska pobožnost v cerkvi Srca Jezusovega (Pav. Živornik).

Ob 14.30 uri pobožnost III. reda v frančiškanski cerkvi (dr. P. Gvido Rant). Ob 14.30 uri slavnost evh. Srca Jezusovega v cerkvi sv. Jožefa (P. Žužek).

Ob 14.30 uri pobožnost Apostolstva sv. Cirila in Metoda v cerkvi sv. Jakoba (dr. A. Merhar).

Ob 14.30 uri dijaške večernice v cerkvi pri uršulinkah (Fr. Finžgar).

Ob 14.30 uri pobožnost vojakov iz svetovne vojne v cerkvi sv. Petra (bivši kurat Bonač).

Ob 14.30 uri pobožnost salezijanskih sotrudnikov na Rakovniku (D. J. Valjavec).

Ob 16. uri orlovska prireditve v Stadionu.

Ob 19. uri zborovanje rokodelcev v Rokodelskem domu.

Ob 20. uri oratorij Vnebovzetje Marijino v dvorani Uniona (poje »Ljubljana«, svira orkester Dravske div.).

Ob 8.30 uri zborovanje šolskega odseka v dvorani Uniona:

1. Splošne zahteve glede šol (dr. I. Samsa).
2. O osnovnih šolah (Fort. Lužar).
3. O meščanskih šolah (Rud. Pečjak).
4. O srednjih šolah (Josip Osana).
5. O skrbi za šolsko mladino izven šole (I. Dolenc).
6. O ustanovitvi društva »Krščanska šola« (Ign. Nadrah).

Ob 8.30 uri zborovanje odseka za Narodno prosveto v Ljudskem domu:

1. Naše dosedanje prosvetno delo ter cilji in metode za bodočnost (dr. K. Capuder).
2. Mladinske organizacije (Fr. Zabret).
3. O ljudskih odrih (N. Velikonja).
4. Državljska vzgoja v naših organizacijah (Ev. Jarc).
5. Osrednji prosvetni dom (dr. J. Puntar).

Ob 8.30 uri zborovanje odseka za leposlovje, znanost in umetnost v dvorani Akademskega doma:

1. O umetnosti (dr. Fr. Stelč).
2. O domači zgodovini in vodstvu arhivov (msgr. V. Steska).
3. O znanstvu (dr. Fr. Lukman).
4. O časnikarstvu in kolportazi (Fr. Smodej).
5. O leposlovju (dr. J. Lovrenčič).
6. O glasbi (dr. Fr. Kimovec).

Ob 9. uri Obrtniško zborovanje v Rokodelskem domu.

Ob 14. uri Misijonsko zborovanje v Deželnem muzeju.

Ob 14. uri zborovanje voditeljev III. reda v dvorani pri frančiškanih.

Ob 14. uri sestanek delegatov Slov. kršč. socialne zveze v Akademskem domu.

Ob 14. uri občni zbor Pevske zveze v Ljudskem domu.

Ob 15. uri zborovanje voditeljev in odbornikov III. reda v dvorani pri frančiškanih.

Ob 15. uri zborovanje katehetov v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

Ob 15. uri zborovanje Marijinih družb v Rokodelskem domu.

Ob 15. uri občni zbor Vzajemnosti v semeniški dvorani.

Ob 16. uri slavnostno zborovanje v dvorani Uniona:

1. Veličastvo katoliške cerkve (dr. A. Medved).
2. Šolsko vprašanje (I. Mazovec).
3. Mladinske organizacije (dr. Josip Basaj).
4. Narodna in državljanska vzgoja (dr. A. Veble).

Nagovor lav. knezoškofa dr. Andr. Karolina.

Ob 20. uri Predavanje francoskih akademikov (v franc. jeziku) v Akademskem domu.

TOREK, 28. AVGUSTA:

Ob 7. uri v stolnici cerkveni govor: Božje Srce Jezusovo (dr. I. Tomažič).

Ob 7.30 uri pontifikalna sv. maša v stolnici (nadškof dr. I. Šarič).

Ob 8.30 uri zborovanje odseka za versko življenje in нравni prerod v dvorani Uniona:

1. Naloge versko-nravnne obnove (dr. J. Srebrnič).
2. Skrb za inteligenco (dr. P. G. Rant).
3. Katoliška diaspora u Jugoslaviji (msgr. V. Wagner).
4. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda (dr. A. Snoj).
5. Dobrodelnost s posebnim ozirom na mladinske domove (Fr. Lavtizar).
6. Duhovne vaje (p. Tomec).

Ob 8.30 uri Zborovanje odseka za cerkveno-politična, politična in narodna vprašanja v dvorani Akademskega doma:

1. Politično udejstvovanje katoličanov (dr. J. Jeraj).
2. Cerkev in država (dr. G. Rožman).
3. Naše razmerje do pravoslavja (dr. Fr. Grivec).
4. Mednarodna politika (Viktor Korošec).
5. Mednarodni stiki med katoličani (dr. L. Ehrlich).

Ob 8.30 uri zborovanje socialnega odseka v dvorani Ljudskega doma.

1. O družini in o ženskem vprašanju (dr. A. Breclj).
2. O socialnih strujah (dr. p. Tominec).
3. Kapitalizem in krščanstvo (dr. J. Ujčič).
4. Delo in kapital (dr. A. Ušeničnik).
5. Socialni sloji in krščanska načela (dr. J. Mohorič).
6. Zadrugištvo in gospodarstvo (dr. J. Basaj).

Ob 14. uri Zborovanje Apostolstva sv. Cirila in Metoda v semeniški dvorani.

Ob 14. uri Občni zbor Leonove družbe v Akademskem domu.

Ob 14. uri Občni zbor Svete vojske v dvorani pri jezuitih.

Ob 14. uri zborovanje Vincencijeve družbe vseh konferenc v dvorani Rokodelskega doma.

Ob 14. uri zborovanje salezijanskega sotrudništva na Rakovniku.

Ob 16. uri slavnostno zborovanje v dvorani Uniona:

1. Sodobni socialni razvoj in krščanstvo (dr. A. Ušeničnik).
2. Člunova družinskega življenja (dr. A. Breclj).

3. Delo za treznost (dr. Fr. Kovačič).

4. Verska misel v javnosti (dr. M. Lavrenčič).

Nagovor ljubljanskega knezoškofa dr. A. B. Jegliča.

Ob 19.30 uri v stolnici zahvalni blagoslov.

Ob 20. uri zaključni večer v dvorani Uniona (priredi akademično starešinstvo svira vojaška godba).

SREDA, 29. AVGUSTA:

Ob 7. uri v stolnici slovesni rekvjem za umrle udeležence prvih štirih katoliških shodov.

Slavnostna številka

»SOCIALNE MISLI«

bo lep in trajen spomin na V. SLOVENSKE KATOLIŠKE SHOD. — Vabimo vsakega udeleženca, da jo ob priliki katoliškega shoda kupi. — Cena znaša 10 dinarjev.

Udeležencem katol. shoda!

V dneh katoliškega shoda bo »Slovenska Straža«, naše narodno-obrambno društvo, prodajala razglednice po stojnicah in pred vhodi zborovalnih dvoran. Prosimo vse udeležence katoliškega shoda, da kupujejo te razglednice, katerih čisti dobiček je namenjen našim bratom. — »Slovenska Straža.«

Pisarne katoliškega shoda.

PREDSEDSTVO PRIPRAVLJALNEGA ODBORA:

Dunajska cesta št. 38. — Telefon št. 21.

CENTRALNA INFORMACIJSKA PISARNA

Miklošičeva cesta št. 5. — Telefon št. 150.

KOLODVORSKA INFORMACIJSKA PISARNA:

Južni kolodvor. — Telefon št. 725.

STANOVANJSKA KOMISIJA:

Gospodarska zveza, Dunajska cesta št. 29.

Telefon št. 137.

REDITELJSKA KOMISIJA:

Jugoslovanska tiskarna. — Telefon št. 549.

V nedeljo dopoldne je rediteljska pisarna

Operno gledališče. — Telefon št. 231.

PREHRANJEVALNA KOMISIJA:

Gospodarska zveza, Dunajska cesta št. 29.

Telefon št. 137.

OKRAŠEVALNA KOMISIJA:

Gospodarska zveza, Dunajska cesta št. 29.

Telefon št. 137.

Opomba. Ta seznam je definitivni. Predsedstvo naj se obiskuje le v važnih zadevah, drugače daje informacije Centralna informacijska pisarna. Tam se predajajo tudi sporedi in vozni redi ter se bo vršilo žigosanje izkaznic. — Vsakemu udeležencu katoliškega shoda so pisarne za vse informacije na razpolago.

ASSUMPTIO V PONEDELJEK.

Danes se ponovi Assumptio ob 8. uri zvečer. Pri sinočnem koncertu je bila dvorana Uniona nabito polna. Navdušenje občinstva veliko.

Predavanje angleškega učejaka Mrtindale.

V ponedeljek, 27. avgusta bo predaval P. M. C. Martindale S. J. zvečer ob 8. uri v Akademskem domu o verskih razmerah v Angliji, in sicer v francoskem jeziku. Slovenska inteligenca, posebno tudi akademiki, so vabljeni, da se udeležijo tega zanimivega predavanja ter s tem pokažejo, kako zelo cenijo prihod slavnega angleškega konvertita na katoliški shod.

Narodno gledališče.

Drama.

Ponedeljek, 27. avgusta: HAMLET. — Izven.

Opera.

Ponedeljek, 27. avgusta: GORENJSKI SLAVČEK. — Izven.

Ljudski oder.

Nocoj ob 8. uri vprižori Ljudski oder »Gisijon«. Cene znižane.

V. Katoliški shod v Ljubljani se predvaja v kinu Ideal od ponedeljka 27. do srede 28. avgusta od 4. ure naprej. Film je izdelala slovenska fotografska tvrdka V. Bešter, fotografski zavod, Aleksandrova cesta 5.

— Eau de Cologne Louis XIV. se odlikuje posebno s svojim finim, ugodnim, osvežujočim vonjem, ter se porablja kot parfüm in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa. — Cena 1 l Din 150.—, ½ l Din 80.—. Steklenico je prinesli seboj. — Uran parfümerija, Ljubljana, Mestni trg 11. 5205

Javna telovadba na Stadionu.

Višek dosedanjega dela in organizacije je pokazalo naše Orlovstvo na Stadionu. Že ob tretji uri popoldne so se premikale nepregledne množice ljudstva po Dunajski cesti proti Stadionu. Okoli četrte ure so se pripeljali visoki cerkveni dostojanstveniki, veliki župan dr. Lukan, zastopstvo mestne občine in diplomatični zastopniki. Točno ob polpeti uri je prikorakala na telovadišče četa, broječa okoli 2000 Orlov telovadcev, ki so proizvajali proste vaje. Množice ljudstva so jih po vsaki prosti vaji burno pozdravljali, nastop Orlov je bil nad vse impozanten.

Za telovadci so nastopile Orlice, nad 600 po številu, ki so bile takoj pri nastopu burno pozdravljene. Proste vaje so izvajale z eleganco.

Slednjič se je vršila orodna telovadba, pri kateri je nastopila tudi pariška vrsta, ki je žela med občinstvom prav posebno priznanje.

Zborovanje rokodelcev v Rokodelskem domu.

Prav živahno je bilo zborovanje rokodelcev v Rokodelskem domu v nedeljo ob 7. uri zvečer. Vršilo se je v veliki dvorani, ki so jo zaljšale častitljive zastave rokodelskih društev. Zborovanje je vodil predsednik ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov kanonik g. Alojzij Stroj. Pozdravil je predvsem v obilnem številu došle člane katoliškega društva rokodelskih pomočnikov iz Zagreba, potem člane iz Maribora, Novega mesta in z Vrhnike, ki so prišli skoraj polnoštevilno s svojim pevskim zborom. Izrazil je dalje svoje veselje nad tem, da se je zborovanja udeležilo toliko mojstrov iz vseh krajev Slovenije, zlasti je iskreno pozdravil narodnega poslanca ministra n. r. Josipa Gostinčarja. V svojem nagovoru je poudarjal, da je katoliško društvo rokodelskih pomočnikov sicer najstarejše v naši katoliški organizaciji, da pa po živahni delavnosti svojih od verske zavesti prežetih članov ostane vedno mlado. To zborovanje, sklepa govornik, mi je poročstvo, da bo V. katoliški shod rojstni dan mnogim novim katoliškim društvom rokodelskih pomočnikov v Jugoslaviji. Zborovanje so pozdravili še Cigler iz Novega mesta, predsednik Obrtne Zveze Ivan Ogrin, predsednik obrtne zadruga v Kranju Rebolj. Poslanec Gostinčar je imel nato globoko zamišljen programatičen govor o socialnih razmerah med mojstrom in pomočnikom. Govoril je še superior Matija Rihtarič iz Maribora, član ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov za obrtni stan in mizarški mojster Stefan Erman (član katol. društva rokodelskih pomočnikov v St. Vidu nad Ljubljano), ki je slikal v svojem govoru razmerje, ki mora po krščanskih nazorih biti med mojstrom, pomočnikom in vajencem. Govorilo je še več hrvatskih rokod. pomočnikov iz Zagreba, ki so predvsem poudarjali potrebo medsebojne zveze rokodelskih društev in pa potrebo izobrazbe obrtne naraščaja.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Sloven. gradec
Slovenska Bistrica

Selenburgova ulica šte. 1

(prej SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

(Kapital in rezerve Din 17.500.000.—)

izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavke: Trgovska.

Telefoni: 139, 146, 458.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
njalnica v Kolo-
dvorski ulici)

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji »GRITZNER« za rodbin-
sko in obrtno rabo. Potrebščine za krojače, ši-
vilje, čevljarje in sedlarje. Pletenine, modno blago,
milo toaletno, sprehajalne palice, Galanterija.

Najnižje cene!

Najnižje cene!

Specijalna

MEHANIČNA DELAVNICA

za popravo pisalnih
in računskih strojev.

L. BARAGA

LJUBLJANA,

Selenburgova u. šte. 6.

Andrej Černe

LJUBLJANA, stavbeno podjetje
Linhartova ul. 9, Sv. Petra cesta 23
Prospekti na razpolago.

Izvršuje vsa v to stroko spada-
joča dela najceneje in najsolid-
neje. — Izgotavlja načrte, od naj-
pripostejše do najbogatejše izvršbe.

Žalca & Žilic
Trgovina z želez-
nino na debelo in
drobno
Ljubljana
Dunajska cesta št. 11
Nizke cene!

Priporočava se za
nakup vsakovrstne
železnine, kakor pohi-
štvenega in stavbenega
okovja, nosilcev, želez-
niških tračnic, vsako
količino portland
cimenta itd.
po najnižjih cenah

Točna postrežba!

JOSIP KREGAR
oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Cesta na Kodeljevo 2 Ljubljana

Izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer
vodne in nadtalne stave ter umetno tesarstvo. Proizvaja
po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov
hiš, vi, ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne
stebre, kupole in cerkvene ostrešja, balkone, vrtno utice,
verande, ter razna druga vrsta arhitekturna dela. Stop-
nice, dekorativne stropove, ter dekorativne stenske opaze.

Železo, Portlandcement, štedilnike, peči, vodovodne cevi,
sesalke za vodo in vino, stiskalnice, mline za grozdje,
brzoparilnike, tehtnice, različno orodje za obrtnike in po-
ljedelce, potrebščine za stavbe in pohištvo, kuhinjsko po-
sodo in vso železnino nudi po znižanih cenah.

A. Sušnik, železnina
LJUBLJANA, Zaloška cesta,

BAZMNOŽEVALNE BARVE,
OGLEJENI PAPIR I.
VOŠČENI PAPIR
in vse druge potrebščine
pri
L. BARAGA
LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6.

Prvovrstne
BARVNE TRAKOVE
za vse pisalne in
računske stroje
L. BARAGA
LJUBLJANA, Selenburgova 6.

Trgovina z železnino
Breznik & Fritsch
Ljubljana, Stritarjeva ulica šte. 7

se priporoča za dobavo različnega železninskega
blaga, kakor: orodje, okovje, želez. pohištvo, ku-
hinjska posoda, gospodinjske potrebščine itd., po
najnižjih cenah.

OGLASI
v „Slovencu“
Imajo velik uspeh

Nikar ne zamudite posetiti
SINGERJEVI
oddelek št. 154 na Ljubljanskem
velesejmu.

TVORNICA ČEVLJEV
Zaščitni znak

na
veliko

na
malo

PETER KOZINA & Ko., Tržič
Glavna zal.: LJUBLJANA, Brež 20. — na malo: Aleksandrova cesta 1.

**SPODNJEŠTAJERSKA
LJUDSKA POSOJILNICA r. z. z n. z.**
V MARIBORU, STOLNA ULICA 6.
obrestuje od 1. julija 1923. naprej navadne vloge po
6%
Vloge na odpoved po dogovoru.

„GROM“

CARINSKO-POSREDNIŠKI IN ŠPEDICIJSKI BUREAU.
Naslov brzjavkam: „GROM“. Centrala: LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41. Telefon inter. šte. 454.

Podružnice: Jesenice, Karlovac, Koprivnica, Maribor, Osijek, Rakek, Zagreb, Sušak. Ekspoziture: Ljubljana, državni kolodvor, Beli Manastir.

Carinsko posredništvo državnih železnic kraljevine SHS v Karlovcu, Koprivnici, Osijeku z ekspozituro v Belem Manastiru.
Zastopstva na vseh mestih tu- in inozemstva. — Zastopnik mednarodne družbe spalnih vozov S. O. E. za promet ekspresnih pošilk.
Oskrbi najhitreje in pod kulantnimi pogoji ocarinjenja, ekspedicije, reekspedicije in vskladičenja. — Zveze v vseh mestih tu- in inozemstva. — Redni zbirni promet iz Italije v Ljubljano, kakor tudi iz Ljubljane v Zagreb. — Lastni informacijski in tarifni biro. — Informacije in proračuni hitri in brezplačni.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“).

Telefon št. 57 in 470.

Račun poštne čekovne urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLEJ.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

Priloga se

veletrgovina z železnino
in poljedelskimi stroji

FR. STUPICA
v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1

V zalogi je vedno: smodnik (barut) in vsa druga razstreljiva, traverze, železniške šine, cement, palično železo vseh vrst, vse orodje za obrtnike, železne peči in štedilniki, kuhinjska posoda, kotli za žganje in krmo, pumpe za vodo, vino in gnojnice, cevi (rori) vseh vrst i. t. d., i. t. d.

Erman & Arhar

mizarstvo in tapetniška delavnica

v Št. Vid-u nad Ljubljano št. 4.

Sprejemava vsa stavbena in pohištvena dela.
Pohištvo lastnega izdelka stalno na zalogi.
Cene konkurenčne. Postrežba točna. Načrti in proračuni brezplačno.

Ob priliki V. katoliškega shoda

obiskujte tudi staro znano

Lepa
priložnost.

Produktivno zadrugo
kotlarjev, kleparjev, inštalaterjev itd.

V celi Jugoslaviji priljubljene bakrene kotle. Izdeluje se vse vrste bakrenih kotlov za žganje krmo, pralnice, štedilnike itd. Na razpolago so še drugi oddelki, kakor: splošno kleparstvo, ključavničarstvo, vodovodne inštalacije itd. — Prevzema se tudi vsakovrstne predmete iz različnih kovin za moderno autogenično varanje.

Vsa naročila točna in solidna, garantirano blago.

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica štev. 18.

POZOR!

Tvrdba

POZOR!

Ložar & Bizjak

Sv. Petra cesta 20 — Ljubljana

priloga najmoderneje obleke za gospode in dečke, dežne plašče in pelerine, raznovrstne klobuke in slamnike, čepice, naramnice, kravate, raznovrstno perilo in celuloid — ovrtnike, tudi za gg. duhovnike. Vedno v zalogi najfinejše Angleško in češko sukno. Obleke po meri se izdelujejo po najnovejšem kroju v lastnem modernem salonu.

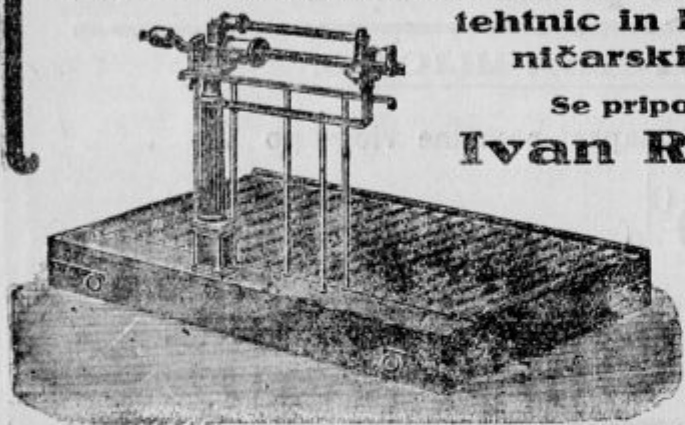
Prva Jugoslov. tovarna

tehnic in ključavničarskih del.

Se priloga

Ivan Rebek

Celje.

Najcenejše

PISALNE STROJE

dobite pri

L. BARAGA,

LJUBLJANA, Šelenburgova ul. štev. 6.

Centralna vnovčevalnica

priloga svoje prvovrstne mesne izdelke vsem cenjenim odjemalcem, vsaki dandvakrat sveže hrenovke, tlačenje, jetrne pašete, druge klobase in najizbranejšo specialiteto. Nadalje razpolaga z vsemi vrstami prekajenega mesa. — Peča se z žvo in zaklano živino, ter razprodaja na nvojih stojnicah na Vodnikovem trgu goveje meso po konkurenčnih cenah.

Centralna vnovčevalnica
družba z o. z. LJUBLJANA.

Export

Mesni izdelki
Prekajeno
meso
Goved

Vzajemni posojilnici v Ljubljani

I. Z. Z O. Z.

v lastni novi palači na Miklošičevi c. poleg hotela Union.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka ter se obresti zaračunavajo s 1., 11. in 21. vsakega meseca. — Vloge v tekočem računu obrestujemo po 5 1/2, vloge, vezane na dobo pol leta, po 6 1/2. — Večje vezane zneske obrestujemo po dogovoru z ravnateljstvom precej višje.

*Najpopolnejše
pisalne stroje pod
ugodnimi plačilnimi
pogoji dobavi
trdka*

The Rex Co.

Ljubljana
Gradišče 10

Zagreb
Duga ul. 32
Ustanovljeno 1906

MENJALNICA

v PREŠERNOVI ULICI ŠT. 44, kupuje in prodaja
vse vrste VALUT po najugodnejših cenah.

Tudi popoldan odprto!

Reicher & Turk.

**Stavbeno
podjetje
Jvan Ogrin**

Ljubljana, Gruberjevo nabr. 8

se priporoča za stavbena dela ter nudi po zelo
nizkih cenah

opeko

vseh vrst (strešno, zarezano in navadno opeko (bobrovec)
žlebnike, opeko za tlak) in cementne cevi. Lastna
opekarna na Crnučah. Zaloga tudi v Ljubljani.

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavnica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32.515.000.-

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Ercegnovi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Sibenik,
Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta
Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Lastni izdelek!

Lastni izdelek!

Vsakovrstne obleke za gospode in dečke, površnike,
pelerine, zimske suknje, dežne plašče, usnjene suknjiče
itd. dobite v največji izbiri in najceneje v

manufakturni, modni in konfekcijski trgovini

DRAGO SCHWAB

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Specijalna zaloga angleškega in češkega sukna.

Perilo.

Modni predmeti.

Ustanovljena leta 1846.

Ustanovljena leta 1846.

Prva hrvaška štedionica v Zagrebu

Podružnica: Ljubljana.

Centrala: Zagreb.

Podružnice:

Beograd, Blelovar, Brod n. S., Celje, Cirkvenica, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitro-
vica, Novagradiška, Novi Sad, Ogulin, Osijek g. gr., Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Iv. Zelina, Varaždin, Vel. Gorica, Vinkovci, Viro-
vitica, Vukovar, Zagreb, Illica 117 a, Zemun.

Ekspoziture: Osijek donji grad, Vrnica.

Menjalnica: Zagreb, Illica 5.

Brzojavni naslov: „Praštediona“.

Telefon štev. 11, 577 in 596.

V lastni palači na Aleksandrovi cesti v Ljubljani.

**Modna in sportna
trgovina**

P. Magdič Ljubljana

Za dame:

Obleke,
kostumi,
plašči,
bluze,
svila,
perilo,
nogavice,
rokavice,
francoski toaletni
predmeti itd.

MODA
največja izbira

Za gospode:

Klobuki,
srajce,
sp. hlače,
nogavice,
rokavice,
čepice,
dežniki,
dežni plašči itd.

**Popolnoma varno naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI**

r. z. z. o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,
poleti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi
cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se **6%** brez odbitka rentnega in
obrestujejo po **6%** invalidskega davka.
Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 1/2%**
Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 1/2%**
Večji zneski se obrestujejo po dogovoru.

Družabnika sprejemem za dobička-
nosno industr. pod-
jetje. Potrebni kapital 180.000 Din. Po-
nudbe pod „Sreča“ na upravo lista. 5200

Insertirajte v „Slovenec“!

Sprejemem hlapca

poštenega, zanesljivega, pridnega, ki je
vaje pri konjih in zna vsako kmečko
delo na večjem posestvu blizu Ljubljane.
Plača 1500 K mesečno. Pism. ponudbe
na upravo pod „Pošten in priden 5225“.

**RAEL
MPTIKO**

**VSEH ZNAMK ZA
AVIOMOBILE
IN KOLEJA**

J. COREC

**LJUBLJANA
PALAČA KRANK**

A. Volk Veletrgovina moka in žita
prodaja in kupuje:
Ljubljana vse vrste žita in drugih poljskih
pridelkov.

Korespondenta

popolnoma zmožnega angleškega in francoskega jezika, sprejemmo
za takoj. Prosilci morajo biti v stanju, da lahko v gornjih jezikih
samostojno korespondirajo. Znanje stenografije in pisanje na stroju
pogoj in imajo reflektanti z znanjem v papirni stroki prednost. —
Ponudbe naj se pošljejo na Združene papirnice v Vevčah. 5177

Pošteno DEKLE

značno in zanesljivo, staro do 30 let,
SPREJMEM takoj k mali boljši družini.
Znati mora kuhati in druga lahka hišna
dela. — Naslov v upravi pod številko 5252

Kuhinjsko kredenco

PRODAM radi selitve. — Povprašati je:
IZANSKA CESTA 22. 5192

Najfinejše STRUNE

in glasb. potrebnice za godala in bren-
kala, priznana prvovrstno blago po kon-
kurenčnih cenah nudi MINKA MODIC,
Kopitarjeva ulica 1 (nasproti Jugoslov.
tiskarne). — Istotam kupujem KONJSKE
ŽIME, bele, dolžine 85—90 cm, le prvo-
vrstno blago 5176

Krojaškega pomočnika

za veliko delo išče FRANC SEŠEK,
MEDVODE št. 2. 5209

Enodružinska HIŠA

nova, NAPRODAJ v ljubljanskem pred-
mestju, 3 lepe sobe s pritliklami, elektr.
razsvetljava, vodovod, lep vrt — takoj-
šnja vselitev, kakor tudi MALA KME-
TIJA v okolici Ljubljane: velika hiša s
hlevom, skednjem, večjim kozolcem, vse
v dobrem stanju, krito z opeko, velik sad-
vrt in nekaj orolov zemlje. — Več pover-
ZUPANSTVO MOSTE. 5237

Lepo posestvo

oddaljeno 3 minute od kolodvora, z vsemi
gospodar. poslopiji, lepo zidano hišo, z
obokanim hlevom, gozdom, s travnikom
in 1 njivo ugodno PRODAM. Stanovanje
tako prosto. TEREZ SLUGA, ZALOG
št. 22, p. Dev. Mar. Polje. 5249

Bronaste zvonove vlija

najceneje in z dobavnim
rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
Št. Vid nad Ljubljano.

Borovi HLODI

dolgi 6—8 m, debelost na tanjšem kraju
35 cm, se KUPIJO po najvišjih cenah.
— Cenj. ponudbe je poslati na upravo
lista pod številko „1100“.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično
podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13
Produktivna zadruga kleparjev, inštalat-
erjev, koflarjev in krovcev v Ljubljani,
Kolodvorska ulica št. 18.
Korn T., Doljanska cesta št. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:
pisalne, računske, razmnoževalne in dru-
ge pisarne stroje popravljajo in prenavljajo
Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:
Jean Schreya nasled. Jakob KAVČIČ,
Gradišče št. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

SPEDIJSKA PODJETJA:

„Čehoslovija“ d. d., Sodna ul. 3, Tel. 463

Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7—9

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Fran Erjavec, pri „Zlati lopatici“, Valva-
zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Pri nizki ceni!

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta 3.

Hudi cenj. odjemalcem veliko izbiro potrebščin za
krojake in šivilje. Krasno izbiro vol. površin (opic
jumperjev, ovčjak rokavic, nogavic itd. — Moške,
damsko in otročje perilo, soljene pletene samozav-
ezulice po priznani najnižjih cenah.

Na debelo!

Na drobno!

Na drobno!

Na debelo!

oglejte si specialno detajlno trgovino, kjer se prodajajo lastni

vrvarski izdelki

kakor vrvi za zvonove in transmisije vseh debelosti, vrvi za seno,
štriki za perilo, štrange, uzde, spaga, dreta, gurte za transmisije in
navadne mreže za seno, ognjevarne cavi, ribje mreže, viseče mreže
(Hängematten), bombažne mrežice za očiške postelje, tržne torbe,
kakor tudi pravi tržaški bičevniki, konjske krtače, žima, morska
trava itd. po najnižji ceni.

Se priporoča

Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra c. 31. Telefon 441

**Vseh vrst vino
žganje
špirit**

sirovi gorljivi
iz ARKOVE tovarne
rafinirani 96.7 %, najfinejši, brez vonja,
vedno v skladišču po najnižjih cenah.

VINEA

d. z. o. z.

Ljubljana-Rudnik

Telefon 5-18.

**Generalno zastopstvo
tovarne Arko
Zagreb.**

Tovarna špirita, kvasa,
likerja, konjaka in etra.

Cognac medicinal.

Triple Sec Liqueurs.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun pošto čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 30.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLEDO.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
papirje, daje v najem jeblene shrambe za vrednote, kupuje
in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge
na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse
bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.